

Seat No.	
----------	--

B.Ed. (Part - II) (Semester - IV) Examination, May - 2019**CREATING AN INCLUSIVE SCHOOL (Paper - IX)****Sub. Code : 67414****Day and Date : Saturday, 04 - 05 - 2019****Total Marks : 35****Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.**

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figure to the right indicates full marks.
 - 3) Candidates who intend to write their answers in Marathi are advised to read original questions in English.
 - 4) Answer the question number 3 and 4 in 800 words.

Q1) Choose correct alternative and complete the following sentences. [5]

- i) The Rehabilitation Council of India became a statutory body in year ____
 - a) 1991
 - b) 1992
 - c) 1993
 - d) 1994
- ii) World conference on "Education For All" was held in ____ in Thailand.
 - a) 1986
 - b) 1990
 - c) 1992
 - d) 1995
- iii) Hearing loss of deaf children is measured with the help of ____
 - a) Magnetometer
 - b) Spectrometer
 - c) Audiometer
 - d) Thermometer
- iv) White stick is useful for the ____ children.
 - a) Mental retarded
 - b) Deaf
 - c) Blind
 - d) Physically handicap
- v) The Government of India formulated the national policy for persons with disabilities in ____ .
 - a) 2005
 - b) 2006
 - c) 2007
 - d) 2008

P.T.O.

Q2) Answer the following questions in 250 words (any two) :

[10]

- a) Explain the objectives of the inclusive education.
- b) Explain the different types of special children.
- c) Explain the role of inclusive school in modern times.

Q3) Explain the meaning of inclusive education. What are the benefits of inclusive education? Differentiate between general school and inclusive school considering following points.

[10]

- a) Admission
- b) Teaching skills
- c) Curriculum
- d) Physical facility
- e) School environment

Q4) What are the qualities of inclusive teacher? Explain the teachers role in shaping the inclusive classroom?

[10]

OR

Explain the role of following in developing an inclusive culture in schools.

- a) Headmaster
- b) Teacher
- c) Student

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 3) मराठीतून उत्तर लिहू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहणे इष्ट ठरेल.
 4) प्रश्न क्र. 3 आणि 4 ची उत्तरे 800 शब्दात लिहावीत.

प्र.1) खालील विधाने योग्य पर्याय निवडून पूर्ण करा.

[5]

- i) भारतीय पुनर्वसन परिषद ही या वर्षा पासून वैधानिक संस्था बनली.
 अ) 1991 ब) 1992
 क) 1993 ड) 1994
- ii) "सर्वासाठी शिक्षण" यावर जागतिक परिषद मध्ये थायलंड येथे भरली होती.
 अ) 1986 ब) 1990
 क) 1992 ड) 1995.
- iii) कर्ण बधिर मुलांचा श्रवण न्हास च्या सहायाने मोजतात.
 अ) मॅग्नेटोमीटर ब) स्पेक्ट्रोमीटर
 क) ऑडिओमीटर ड) थर्मामीटर
- iv) पांढरी काठी मुलांच्यासाठी उपयुक्त आहे.
 अ) गतिमंद ब) कर्णबधीर
 क) अंध ड) शारीरिक दृष्ट्या अपंग
- v) भारत सरकारने मध्ये अपंग व्यक्तींसाठी राष्ट्रीय धोरण तयार केले.
 अ) 2005 ब) 2006
 क) 2007 ड) 2008

प्र.2) खालील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दामध्ये लिहा.

[10]

- अ) समावेशक शिक्षणाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
 ब) विशेष मुलांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
 क) आधुनिक काळातील समावेशक शाळेची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.3) समावेशक शिक्षणाचा अर्थ स्पष्ट करा. समावेशक शिक्षणाचे फायदे कोणते? सामान्य शाळा व समावेशक शाळा यातील फरक पुढील मुद्द्यांच्या आधारे स्पष्ट करा. [10]

- अ) प्रवेश
- ब) अध्यापन कौशल्य
- क) अभ्यासक्रम
- ड) भौतिक सुविधा
- इ) शालेय वातावरण

प्र.4) समावेशक शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये कोणती? समावेशक वर्गास आकार देण्यातील शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

शाळेमध्ये समावेशक संस्कृती विकसित करण्यासाठी खालील घटकांची भूमिका स्पष्ट करा.

- अ) मुख्याध्यापक
- ब) शिक्षक
- क) विद्यार्थी

Seat No.	
-------------	--

B.Ed. (Part - II) (Semester - IV) Examination, May - 2019**EDUCATION****Gender, School & Society****Sub. Code : 67412**

Day and Date : Thursday, 02 - 05 - 2019

Total Marks : 35

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right side indicates full marks.
 - 3) Candidates who intend to write their answers in Marathi are advised or read original questions in English.

Q1) Answer the following questions in the sentence. [5]

- a) Who established Women's University first in Maharashtra?
- b) Write the name of Guidelines existed because of Bhavaridevi.
- c) Who is an agent of the change in education?
- d) From which year RMSA has been started?
- e) Which policy thought about 'Gender Equality' in real sense?

Q2) Answer any two of the following in about 250 words. [10]

- a) Differentiate between sex and gender.
- b) Write the importance of life skills to deal issues of gender.
- c) Write the importance of gender studies.

Q3) Answer the following question about 800 words. [10]

Write the meaning of gender equality. Suggest activities for gender equality through the curriculum.

P.T.O.

Q4) Answer the following question in about 800 words.

[10]

Discuss the agencies perpetuating harassment. How will you prevent sexual harassment?

OR

Review the Government policies regarding the study in post independence period.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मराठीतून उत्तरे लिहिणाऱ्या विद्यार्थ्यांना इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहाणे इष्ट ठरेल.

प्र.1) खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा.

[5]

- अ) महाराष्ट्रात महिला विद्यापीठाची स्थापना प्रथम कोणी केली?
- ब) भवरीदेवी मुळे अस्तित्वात आलेल्या मार्गदर्शक तत्वाचे नाव लिहा.
- क) शिक्षणामध्ये बदलाचा दूत कोण आहे?
- ड) कोणत्या वर्षी राष्ट्रीय माध्यमिक शिक्षा अभियान (RMSA) सुरु झाले?
- इ) खऱ्या अर्थाने लैंगिक समानतेचा विचार कोणत्या धोरणाने केला?

प्र.2) खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) लिंग व लिंगसमभाव यांतील फरक स्पष्ट करा.
- ब) लिंगसमभावाच्या समस्या हाताळण्यासाठी जीवन कौल्यशांचे महत्त्व लिहा.
- क) लिंगसमभाव अभ्यासाचे महत्त्व लिहा.

प्र.3) खालील प्रश्नाचे उत्तर 800 शब्दांत लिहा.

[10]

लैंगिक समानतेचा अर्थ लिहा. अभ्यासक्रमांद्वारे लैंगिक समानतेसाठीचे कृतिकार्यक्रम सूचवा.

प्र.4) खालील प्रश्नाचे उत्तर 800 शब्दांत लिहा.

[10]

लैंगिक छळ सातत्याने घडून येणाऱ्या ठिकाणांची चर्चा करा लैंगिक छळाला कशाप्रकारे आळा घालाल?

किंवा

अप्रत्यक्ष कालावधीत अभ्यास संबंधीत सरकारी धोरणांचे पुनरावलोकन करा.

ॐ ॐ ॐ

SL - 28

Total No. of Pages : 3

Seat No.	
----------	--

B.Ed. (Part - II) (Semester - IV) Examination, May - 2019
KNOWLEDGE AND CURRICULUM (Part - II) (Paper - 5B-II)
Sub. Code : 67413

Day and Date : Friday, 03 - 05 - 2019

Total Marks : 35

Time : 3.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Candidate who intend to write their answers in marathi are advised to read the question in English.
 - 4) Answer question No. 2 is 250 word seach.
 - 5) Answer qusetion No. 3 and 4 is 800 words each.

Q1) Complete the following sentences choosing correct option. [5]

- i) _____ chapters are in National curriculum framework 2005.
 - a) Two
 - b) Three
 - c) Four
 - d) Five
- ii) The 'shantiniketan' is established by Rabindranath tagore at _____.
 - a) Belapur
 - b) Tarapur
 - c) Surul
 - d) Vardha
- iii) In latin, the word 'curriculum' means 'Rase course'. It means _____.
 - a) Ground for horses
 - b) Ground for race
 - c) Ground for Race of horses
 - d) Ground
- iv) _____ is the mirror of the school.
 - a) Time table
 - b) Library
 - c) Office
 - d) General Ragister
- v) 'Core factors' are introduced in _____ Educational policy.
 - a) 1968
 - b) 1964
 - c) 1992
 - d) 1986

P.T.O.

[10]

- Explain the concept and differences between knowledge and information.
- Explain the need of Education for National Development.
- Explain briefly the thoughts of Montessori about Education.

Q3) Explain in detail, the contribution of 'Mahatma Gandhi' in Education. [10]

Q4) What is Globalisation? State the nature and merits of Educational Globalisation. [10]

OR

State the concept of curriculum, and Explain the role of Teacher in Implementation of curriculum.

मराठी रूपांतर

सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.
- 3) मराठीतून उत्तरे लिहू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांना इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहणे इष्ट ठरेल.
- 4) प्रश्न क्रमांक 2 च्या प्रश्नाचे उत्तर प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा.
- 5) प्रश्न क्रमांक 3 व 4 यांची उत्तरे प्रत्येकी 800 शब्दात लिहा.

प्र.1) खालील विधाने योग्य पर्याय निवडून पूर्ण करा.

[5]

- i) राष्ट्रीय अभ्यासक्रम आराखडा 2005 मध्ये प्रकरणे आहेत.

- अ) दोन ब) तीन
क) चार ड) पाच

ii) रविंद्रनाथ टागोर यांनी शांतीनिकेतनची स्थापना या ठिकाणी केली.

- अ) बेलापूर ब) तारापूर
क) सुरूल ड) वर्धा

iii) Curriculum या शब्दाचा अर्थ टॉटीनमध्ये Race - Course असा होतो, याला असे म्हणतात.

- अ) घोड्याचे मैदान ब) शर्यतीचे मैदान
क) घोड्याच्या शर्यतीचे मैदान ड) मैदान

iv) शालेय हा शाळेचा आरसा होय.

अ) वेळापत्रक

ब) ग्रंथालय

क) कार्यालय

ड) जनरल रजिस्टर

v) अभ्यास क्रमाचे दहा गाभाभूत घटक सालच्या शैक्षणिक धोरणात सुचविण्यात आले.

अ) 1968

ब) 1964

क) 1992

ड) 1986

प्र.2) खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणत्याही दोन)

[10]

अ) माहिती व ज्ञान या संकल्पना व त्यातील फरक विशद करा.

ब) राष्ट्रीय विकासासाठी शिक्षणाची गरज स्पष्ट करा.

क) माँटेसरीचे शिक्षणविषयक विचार थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.3) महात्मा गांधी यांचे शिक्षणातील योगदान सविस्तर स्पष्ट करा.

[10]

प्र.4) जागतिकीकरण म्हणजे काय? जागतीकीकरणाचे स्वरूप व शैक्षणिक जागतीकीकरणाचे फायदे सांगा. [10]

किंवा

अभ्यासक्रमाची संकल्पना सांगा, अभ्यासक्रम अंमलबजावणीतील शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा.

Sent No.	
-------------	--

Sub. Code : 67417

Total Marks : 35

Instructions :

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Candidates who intend to write their answers in Marathi are advised to read original questions in English.

[5]

- i) The Environmental conference on the subject 'Man and Environment' was held in _____.
a) Japan
b) Thissaloniki
c) Greece
d) Stockholm
- ii) Ozone protection day is celebrated on _____.
a) 16 August
b) 16 September
c) 16 December
d) 16 April
- iii) _____ commission putforth the concept of sustainable development.
a) Knowledge
b) Mudliyar
c) Brutland
d) Hunter
- iv) _____ animal is important in forest ecosystem.
a) Fox
b) Tiger
c) Deer
d) Rabbit
- v) _____ bird is known as scavenger's of environment.
a) Vulture
b) Sparrow
c) Parrot
d) Pigeon

P.T.O

Q2) Write the following answer's in brief (any two)

[10]

- Bison project - spotted areas, Features, food/eating habits, Danger's protection and conservation.
- Aims and objectives of environmental education stated by Tibilisi conference.
- Impact of Global temperature on Animals and Plants.

Q3) What is meant by Ecosystem? Describe the types of ecosystem. with suitable diagram explain the biotic, abiotic factor's Foodchain, Foodweb and hazzards of pond/lake ecosystem.

[10]

Q4) What is meant by pollution? Explain the different types of pollution. Explain water pollution with its causes, effects and remedies.

[10]

OR

What is meant by environmental education. Explain the need and scope of environmental education on secondary school level.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - विद्यार्थींनी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

[5]

i) 'मानव आणि पर्यावरण' या विषयावरील पर्यावरण परिषद याठिकाणी आयोजित करण्यात आलेली होती.

अ) जपान

ब) थिसालओनिकी

क) ग्रीस

ड) स्टॉकहोम

- ii) ओझोनसंरक्षण दिन म्हणून दिवस साजरा केला जातो.
 अ) 16 ऑगस्ट ब) 16 सप्टेंबर
 क) 16 डिसेंबर ड) 16 एप्रिल
- iii) या आयोगाने चिरंजीवी विकासाची संकल्पना मांडली.
 अ) ज्ञान ब) मुदलियार
 क) ब्रुटलॅण्ड ड) हंटर
- iv) हा प्राणी जंगल परिसंस्थेच्या दृष्टिने महत्वाचा आहे.
 अ) कोल्हा ब) वाघ
 क) हरीण ड) ससा
- v) या पक्षाला पर्यावरणाचे सफाईकामगार म्हणून ओळखले जाते.
 अ) गिधाड ब) चिमणी
 क) पोपट ड) कबुतर

प्र.2) खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[10]

- अ) गवा रेडा प्रकल्प - आढळ, वैशिष्ट्ये, खाद्यसवयी, धोके, संरक्षण व संवर्धन.
 ब) पर्यावरण शिक्षणाची तिबलीसी परिषदेने सांगितलेली ध्येये व उद्दिष्टे.
 क) जागतिक तापमान वाढीचे प्राणी व वनस्पतीवर होणारे परिणाम.

प्र.3) परिसंस्था म्हणजे काय. परिसंस्थेचे प्रकार सांगून योग्य आकृतीच्या साहाय्याने तलाव / सरोवर परिसंस्थेचे जैविक, अजैविक घटक, अन्नसाखळी व अन्नजाळी, भेडसावणारे धोके स्पष्ट करा. [10]

प्र.4) प्रदूषण म्हणजे काय? प्रदूषणाचे प्रकार सांगून जलप्रदूषणाची कारणे, परिणाम व उपाय सविस्तर स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पर्यावरण शिक्षण म्हणजे काय? पर्यावरण शिक्षणाची गरज सांगून पर्यावरण शिक्षणाची माध्यमिक स्तरावरील व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा.

ॐॐॐ